

Verslag Sparmoment

#1 Onveilige Thuisituaties – 11 juni 2024

LOOP Sparmoment over Onveilige thuisituatie

Opvanglocaties hebben veel goede oplossingen bedacht voor de uitdagingen die zij tegenkomen bij het opvangen van Oekraïense ontheemden en er valt dan ook veel van elkaar te leren. Voor het uitwisselen van deze praktijkervaring organiseert het LOOP zogenaamde Sparmomenten (online). Hierbij gaan de locaties met elkaar in gesprek over hoe zij omgaan met verschillende situaties bij de opvang.

Het eerste LOOP Sparmoment was op dinsdag 11 juni, 2024. Tijdens deze interactieve sessie, met ongeveer 20 locatiemanagers, luisterden we eerst naar een inleiding van Duska Sabljic van Veilig Thuis, hoe je onveilige situaties kunt signaleren en wat je er vervolgens mee kan doen. Bij het signaleren van onveilige situaties gaf ze de onder meer de volgende tips:

Waar kun je op letten?

- Vage klachten, vaak bezoek huisarts
- Contacten binnen het gezin/system/context
- Contacten in de relatie tot derden
- Risicogezinnen
  - weinig draagkracht, kwetsbare volwassenen, geestelijke
  - gezondheid, verslavingen etc.

Wat kun je doen:

- Je openstellen voor de signalen
  - Kijk goed. Lichaamstaal geeft aanknopingspunten.
- Zeggen wat je ziet, hoort, ruikt
- Jouw waarneming toetsen bij de betrokkene
  - Stel één vraag tegelijk. Een vraag kan veel oproepen. Het heeft soms tijd nodig te bezinken.
- Geloof in eigen onderbuikgevoel
  - Probeer om medestander i.p.v. tegenstander te worden.
  - Wanneer je confronteert; geef de ander de ruimte om daarop te reageren;
- Bel Veilig Thuis 0800-2000 voor advies
  - Je kunt Veilig Thuis samen met de betrokkene bellen

Vervolgens werden ervaringen en tips uitgewisseld over de volgende onderwerpen:

1. Wanneer grijp je in en welke mogelijkheden heb je dan?
2. Hou houd je toezicht/vinger aan de pols?
3. Wat doe je met kinderen die veel alleen worden gelaten?

HIERONDER KORT DE BELANGRIJKSTE TIPS/BEVINDINGEN PER ONDERWERP

Ad 1: Wanneer grijp je in en welke mogelijkheden heb je dan?

Men doet er soms lang over om in te grijpen, o.a. omdat men de cultuur wil respecteren en niet onze, Hollandse norm wil opleggen. Als het gaat om huiselijk geweld bestaat het 'cultuurding' echter niet. Dan is de grens om in te grijpen heel helder.

Als het gaat om probleemgedrag, is dat vaak lastiger. Als de ouders bijv. drinken en/of hun kind veel alleen laten, zien ze zelf vaak niet in dat dat een probleem is. Drankgebruik en je kind alleen laten zijn veel normaler, lijkt het, in Oekraïne. Wanneer grijp je dan in? Wanneer spreek je dan van verwaarlozing? In dit soort gevallen treedt regelmatig zogenaamde *parentificatie* op: het kind neemt de rol van de ouder op zich; doet het huishouden, kleedt zichzelf aan, maakt de eigen broodtrommel. Daar mag je de ouders op aanspreken. En als ze het dan niet willen of kunnen horen, blijf dan in gesprek, blijf het aangeven.

Als je het blijft benoemen ontstaat wel het risico dat mensen zich afzetten en het contact verloren gaat. Soms vertrekken bewoners dan ook gewoon, naar een andere locatie, of gaan ze shoppen bij andere hulpverleners, van wie 'het wel mag'. Dan blijft het devies om in gesprek te blijven. Dat is wel iets waar je echt in opgeleid en geoefend moet zijn. En ook voor dit soort situaties kun je advies inwinnen bij Veilig Thuis.

Hulp- en zorgverleners die je voor dit soort situaties in probeert te schakelen verschuiven regelmatig het probleem. 'Hiervoor moet je niet bij ons zijn.' 'Daar is [die en die organisatie] voor.' Hierdoor komt hulp niet of te laat. 'En dan moet uiteindelijk de ambulance komen.' Hoe voorkom je dat?

Het is belangrijk in dit kader om je netwerk van hulp- en zorgverleners te onderhouden, en vooral voordat er een urgente situatie is ontstaan. Bespreek met huisarts, wijkteam, ggz, politie enz. wat ieders rol is als er bepaalde situaties (dreigen te) ontstaan en hoe eenieder dan handelt. Als er dan iets gebeurt, kun je snel schakelen en hebben betrokkenen zich gecommitteerd aan het bijdragen aan de aanpak.

Ad 2: Hoe houd je toezicht?

- Blijf continu in contact met mensen en probeer het vertrouwen te winnen.
- Voer structurele gesprekken waarin je bespreekt hoe het met iemand gaat. Zo kan je werken aan het vertrouwen. Als dat er is, zijn mensen eerder geneigd dingen te bespreken. Structurele gesprekken kun je ook voeren met kinderen.
- Ga het gesprek aan en uit eventueel je zorgen. Ook als iemand niet klaar is om te praten kun je laten weten dat mensen altijd bij je terecht kunnen.
- Schrijf signalen die je ziet op over een langere tijd. Afzonderlijk is een signaal misschien te weinig om iets te zeggen. Maar als je signalen op een rijtje hebt staan kan het duidelijk worden dat er misschien meer aan de hand is.
- Voer onaangekondigde periodieke kamercontroles uit. Je kan bijvoorbeeld controleren op hygiëne en tegelijkertijd krijg je mee hoe iemand leeft.
- Organiseer activiteiten zodat mensen meer uit hun kamer komen en meer zichtbaar zijn. Vraag aan welke activiteiten mensen behoefte hebben en leg verantwoordelijkheid bij de Oekraïners zelf m.b.t. de organisatie. Activiteiten kunnen helpen om mensen uit hun isolement te halen.
- Zet een groepsinterventie in, zoals [PM+](#) en [MindFit](#). De trainers die de interventie geven hebben een signalerende rol en kunnen dit bespreken met locatiemanagers.
- Maak ruimte voor een kindvriendelijke ruimte. UNICEF helpt met het inrichten van deze ruimtes en leidt vrijwilligers op. Zo kunnen kinderen onder toezicht spelen en heeft de vrijwilliger een signalerende rol.
- Zet een Oekraïense psycholoog in op locatie. Bijvoorbeeld door een spreekuur te houden en aan te laten sluiten bij activiteiten.

Ad 3: Wat doe je met kinderen die veel alleen worden gelaten?

- Realiseer je dat de Oekraïense opvoedcultuur anders is dan de Nederlandse. Het kan erop lijken dat Oekraïners kinderen makkelijker alleen laten maar de reden dat kinderen veel alleen zijn kan ook liggen aan het gegeven dat ouders in Oekraïne veel van de zorg voor kinderen aan familie (en dus niet hun lot) overlaten terwijl ze zelf werken. Die familie is er vaak niet en ze willen werken. Bovendien hebben ze minder ervaring opgedaan met voor hun kind zorgen, vanwege de gewoonte dat de familie daarvoor klaarstaat, waardoor ze soms niet nadenken of het probleem niet zien bij het alleen laten. Tevens werken ouders ook om genoeg geld te hebben om te overleven en/of geld naar Oekraïne te sturen.
- Besef dat er een belangrijk onderscheid is tussen een alleenstaande ouder gaat of twee ouders.
- Betrek kinderen bij het activiteiten aanbod van de locatie. Hierbij was een belangrijke kanttekening dat aan activiteiten die georganiseerd worden door Oekraïners zelf, beter wordt deelgenomen dan activiteiten van de opvanglocatie. Dit komt ook omdat Oekraïners wantrouwig zijn t.o.v. 'autoriteit' en ze bang zijn dat hun integriteit wordt aangetast omdat ze niet goed weten wat er met de informatie wordt gedaan die ze verstrekken.
- Bespreek zo mogelijk de situatie, welke dan ook, met iemand die Oekraïens spreekt. Dit is zeker fijn voor ouders die het moeilijk hebben.
- Blijf goed signaleren zonder de verantwoordelijkheid over te nemen:
  - Vraag wie op het kind let of aanspreekpunt is als de ouder(s) er niet is/zijn, zeker 's avonds.
  - Houd het kind in de gaten: het verschilt per kind hoe ze met de situatie omgaan.
  - Als je vermoedt dat het niet zo goed met het kind gaat, leg dan ook een lijntje met school. Betrek hierin altijd zo mogelijk de ouders c.q. passeer ze niet zomaar.
  - Denk mee met mogelijke oplossingen, bijvoorbeeld ander werk of andere werktijden.